

Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie w roku 2013

Rok 2013 przejdzie do historii naszej instytucji jako rok, w którym Muzeum zmieniło swoją nazwę i strukturę organizacyjną oraz rok, w którym ponownie otworzona została Basteja, a wraz z nią udostępniona nowa wystawa stała.

Na podstawie statutu uzgodnionego z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego Muzeum otrzymało nową nazwę: Muzeum Archeologiczno-Historyczne. Z dniem 23 maja zaczął obowiązywać nowy statut i nowy regulamin organizacyjny Muzeum. Na mocy tych dokumentów wprowadzono zmiany w strukturze organizacyjnej instytucji. Dotychczasowy Dział Archeologiczny zmienił nazwę na Dział Archeologii, Dział Historyczny – na Dział Historii i Badań nad Społecznością Lokalną, Dział Upowszechniania Sztuki – na Dział Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji, a Dział Administracji – na Dział Administracyjno-Gospodarczy. Z Działu Dokumentacji Zabytków została wydzielona Biblioteka. Rozdzielone zostały także kompetencje dwóch działów – Upowszechniania Sztuki i Administracyjnego – które dotąd prowadzone były przez jednego kierownika. Rozwiązanie to, z uwagi na zbyt rozbieżny zakres pracy obu działów, nie mogło być dalej stosowane. Dział Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji przejął także całkowicie prowadzenie i koordynowanie zajęć edukacyjnych.

W 2013 r. do zespołu pracowników MAH dołączyły nowe osoby: Agnieszka Motyl, z wykształcenia ekonomistka jako kierownik Działu Administracyjno-Gospodarczego, Joanna Fijałkowska – kulturoznawca, jako kierownik Działu Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji, Klaudia Pławiak – konserwator zabytków archeologicznych, Patrycja Jakubiak – etnolog oraz Katarzyna Rubas i Małgorzata Abramczyk jako obsługa Bastei.

Pracę zespołu MAH w Stargardzie wspierali także pracujący na zastępstwo Bartłomiej Sił – archeolog oraz stażyści, praktykanci i wolontariusze.

13 czerwca nastąpiło uroczyste otwarcie Bastei i prezentacja nowej wystawy stałej *Stargard – miejsce z historią. Miasto od czasów późnego średniowiecza do lat 20. XX w.* Tytuł wystawy nawiązuje do motto przewodniego partnerskiego projektu Neubrandenburga i Stargardu, w wyniku którego, z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, w obu miastach wyremontowane zostały historyczne budowle, w których zaprezentowano nowe wystawy stałe pokazujące historię tych miast.

W Bastei pokazywana jest historia Stargardu na tle dziejów Pomorza. Wystawa podzielona jest na część wstępną i cztery sekwencje tematyczne prezentowane na

kolejnych poziomach wystawienniczych. W pierwszej sali są to wątki związane z religią, sztuką sakralną, nauką i szkolnictwem. W drugiej *Miasto i samorząd* – ukazane jest nie tylko funkcjonowanie samorządu miejskiego, ale i kwestie związane z handlem i rozwojem gospodarczym miasta. Na trzecim poziomie – niezwykle dramatyczny wiek XVII, a ostatnia część wystawy *Miasto u progu nowoczesności* pozwala prześledzić rozwój urbanistyczny miasta i jego codzienność w wieku XIX i początkach następnego stulecia.

W gablotach i multimediami zobaczyć można eksponaty pochodzące ze zbiorów około trzydziestu instytucji i kilku kolekcji prywatnych. Oprócz zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie na wystawie są oryginały lub kopie z zasobów muzeów, bibliotek, archiwów i innych instytucjonalnych zbiorów z Londynu, Sztokholmu, Berlina, Wiednia, Norymbergii, Wolfenbüttel, Monachium, Lipska, Marburga, Stralsundu, Greifswaldu oraz Warszawy, Wrocławia, Poznania, Kórnika, Śremu, Szczecinka i Szczecina.

W gablotach prezentowanych jest 370 eksponatów, w tym blisko pięćdziesiąt replik lub kopii. W ekspozytorach, na ścianach i elementach użytkowych niemal pięćdziesiąt kopii grafik, map lub fotografii. W multimediami około tysiąca rycin, map, archiwaliów, druków, dokumentów, fotografii, pocztówek itp. Całość uzupełniają współczesne fotografie. Oprócz elementów statycznych widzowie mają do dyspozycji film, animacje, hologram i Sferę Multitouch. Wystawa przygotowana jest w trzech wersjach językowych – w stopniu pełnym w języku polskim i niemieckim, w wybranych funkcjach w języku angielskim.

Otwarcie wystawy towarzyszyła dwudniowa polsko-niemiecka konferencja *Między tradycją a nowoczesnością. Polskie i niemieckie muzealnictwo na Pomorzu*. Odbędzie się ona w Piwnicy Artystycznej Stargardzkiego Centrum Kultury. W jej trakcie zaprezentowane zostały wybrane muzea, ich wystawy, projekty edukacyjne i oferta turystyczna. Dwudniowa konferencja podzielona została na panele tematyczne: *Muzea – wystawy historyczne* oraz *Muzea a społeczeństwo. Edukacja – marketing miejsca – pamięć historyczna*. Jej celem było zwrócenie uwagi na dwa ważne aspekty współczesnego muzealnictwa: rolę wystaw historycznych i sposób prezentacji narracji muzealnej oraz funkcję jaką odgrywa muzeum we współczesnym społeczeństwie. Wśród prelegentów byli m.in. dr Marcin Majewski, który wygłosił referat pt. *Nie nasza historia? Ekspozycja w Bastei* oraz kustosz Jolanta Aniszewska, która zatytułowała swoje wystąpienie: *Pamięć losów zwykłych ludzi... Projekt Archiwum Pamięci Świadków i Świadectw Historii Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie*.

Klamrą spinającą projekt było otwarcie wystawy w Klasztorze Franciszkanów w Neubrandenburgu, które miało miejsce 10 września. W wydarzeniu tym uczestniczył wiceprezydent miasta Stargard Szczeciński Rafał Zajac oraz dyrektor MAH w Stargardzie dr Marcin Majewski.

W 2013 r. zaprezentowaliśmy jedenaście nowych wystaw czasowych, w tym cztery według scenariuszy autorskich pracowników MAH w Stargardzie. Dwóm z nich towarzyszyły katalogi. Andrzej Bierca przygotował wystawę prezentującą uzbrojenie i wyposażenie żołnierzy biorących udział w operacji pomorskiej w pierwszych miesiącach 1945 r., a także wystawę fotografii pokazujących Pomorze w latach 50. i 60. XX w. wykonanych przez prof. Tadeusza Białeckiego. Piotr Tarnawski w oparciu o zbiory własne naszego muzeum przygotował wystawę numizmatyczną pokazującą sylwetki wybitnych Polaków, a Jolanta Aniszewska wystawę na temat serbskich jeńców wojennych w II Okręgu Wojskowym Wehrmachtu.

Wystawa *Z oddali. Miasta Pomorza Zachodniego w 1954 roku w rysunkach Stanisława Mrowińskiego* przygotowana w roku ubiegłym, we współpracy ze Stowarzyszeniem Historyczno-Kulturalnym „Terra Incognita” w Chojnie i Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej w Kamieniu Pomorskim, w 2013 r. była prezentowana w Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej.

Pracownicy MAH w Stargardzie przygotowali także dwie wystawy planszowe prezentowane poza naszą placówką. Były to ekspozycje: *Kluczewo-historia pisana w trzech językach* (prezentowana w Starostwie Powiatowym w Stargardzie) oraz *Samoloty nad Stargardem* (wystawa plenerowa w parku Bolesława Chrobrego).

18 maja odbyła się kolejna edycja „Europejskiej Nocy Muzeów”, podczas której na kanwie wystawy *Uzbrojenie i wyposażenie żołnierzy w „operacji pomorskiej” luty-marzec 1945 roku* zapraszaliśmy do zabawy pod hasłem *Stargardzki garnizon w roku 1945*.

Latem omawianego roku rozpoczął się pierwszy etap sondażowych badań archeologicznych prowadzonych przez pracowników Działu Archeologii MAH oraz Katedrę Archeologii Uniwersytetu Szczecińskiego, których celem było ustalenie lokalizacji i rozmiarów relikwów kaplicy św. Jakuba. Kaplica wzniesiona została na przedmieściu za Bramą Wałową, w ostatniej dekadzie XV w., a jej kres wiązany jest z wydarzeniami wojny trzydziestoletniej. W wyniku prowadzonych badań odkryto nowożytny cmentarz pomocniczy stargardzkiej gminy Mariackiej i relikw warsztatu ludwisarskiego.

W 2013 r. w naszej ofercie edukacyjnej oprócz wprowadzonych wcześniej spotkań wakacyjnych i feryjnych, znalazły się „nowości” – zajęcia urodzinowe prowadzone przez edukatorów muzealnych. Po raz pierwszy także, od jesieni 2013 r., oferta edukacyjna została przygotowana w podziale na zajęcia odbywające się w dwóch obiektach: siedzibie głównej MAH przy Rynku Staromiejskim i w Bastei.

Podobnie jak w roku ubiegłym odbywały się wykłady w ramach cyklu „Muzealne Spotkania z Przeszłością”, a także promocje publikacji i debaty. Pracownicy MAH uczestniczyli w festynach i konferencjach. W dniach 21-22 listopada wraz ze Stowarzyszeniem Naukowym Archeologów Polskich Oddział w Szczecinie, Muzeum Narodowym w Szczecinie, Instytutem Archeologii i Etnologii PAN w Szczecinie oraz Katedrą Archeologii IHiSM Uniwersytetu Szczecińskiego byliśmy współorganizatorem XIX Sesji Pomorzoznawczej za lata 2012-2013.

Jolanta Aniszewska